

Dosar nr. (...)
Operator de date cu caracter personal 3170

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL CONSTANȚA SECȚIA I CIVILĂ ÎNCHEIERE

Ședința publică din 07 mai 2019
Complet specializat pentru cauze privind
conflicte de muncă și asigurări sociale

PREȘEDINTE :

Judecător :

Grefier :

S-a luat în examinare apelul civil formulat de apelanta reclamantă ..., cu domiciliul în (...) și cu domiciliul procesual ales în (...), împotriva sentinței civile nr. (...) pronunțată de Tribunalul Constanța în dosarul nr. (...), în contradictoriu cu intimata pârâtă ... cu sediul în (...), având ca obiect recalculare pensie.

La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă pentru apelanta reclamantă avocat ..., în baza împuternicirii avocațiale seria (...) depusă la fila 10 dosar fond, lipsind intimata pârâtă ...

Procedura este legal îndeplinită conform art. 155 și următoarele Cod procedură civilă.

În referatul oral asupra cauzei grefierul învederează că la data de 12.04.2019, a depus la dosar precizările solicitate de instanță cu privire la incidența în cauză a Deciziei nr.6/2019 pronunțată de Î.C.C.J., iar la data de 03.05.2019 s-au depus la dosar relațiile solicitate de instanță de la ... adresa nr. (...), ce a fost comunicat ambelor părți.

După referatul grefierului de ședință;

În cauză se solicită valorificarea de către apelanta reclamantă a adeverinței nr.(...) ce cuprinde venituri și sporuri, respectiv spor vechime, spor asistență socială, spor condiții deosebite încordare psihică, spor ore de noapte, spor ore suplimentare, iar angajatorul a arătat că a plătit contribuțiile de asigurări sociale pentru toate sporurile cu caracter permanent, însă nu se arată expres care sunt acele sporuri cu caracter permanent.

Față de această situație instanța pune în discuție sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu o întrebare pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, privind modul de interpretare a art. 165 din legea nr.263/2010 în raport de modul de valorificare a veniturilor atestate de angajatori care confirmă plata contribuțiilor de asigurări sociale, dar nu confirmă că aceste venituri au constituit baza de calcul a pensiei. În cauza de față, parte din sporurile și sumele din adeverința a cărui valorificare se solicită nu sunt sporuri cu caracter permanent potrivit anexei 15 la HG nr.257/2011, dar sunt atestate de angajator ca fiind certificate cu caracter permanent.

Apărătorul apelantei reclamante susține că dacă angajatorul recunoaște că pentru aceste venituri și sporuri a plătit contribuțiile de asigurări sociale, consideră că este certă valoarea contributivă. În ce privește sesizarea ÎCCJ cu o altă întrebare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, lasă la aprecierea instanței.

Instanța rămâne în pronunțare asupra sesizării ÎCCJ cu o întrebare pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

CURTEA

Asupra sesizării în temeiul art.519 Cod.pr.civ. :

I. Obiectul acțiunii

Prin cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Constanța, reclamanta a chemat în judecată pe pârâta , solicitând instanței ca prin hotărârea ce se va pronunța să dispună anularea deciziei de pensionare și să oblige pârâta la emiterea unei noi decizii de pensionare pentru limită de vârstă, prin care să valorifice perioada 24.05.1979-22.09.1979 și veniturile brute obținute anterior datei de 01.04.2001, potrivit adeverinței nr. emise de fostul angajator.

Totodată, reclamanta a solicitat obligarea pârâtei la emiterea unei decizii de recalculare a pensiei pentru limită de vârstă, prin care să valorifice veniturile și sporurile obținute anterior datei de 01.04.2001, prevăzute în adeverința emisă de fostul angajator.

În motivarea cererii, reclamanta a arătat că prin decizia contestată a fost înscrisă la pensia pentru limită de vârstă, dar nu s-au fructificat perioada 24.05.1979-22.09.1979 și nici veniturile brute obținute anterior datei de 01.04.2001, din adeverința emisă de fostul angajator.

Ulterior, prin cererea înregistrată la instituția pârâtă a solicitat revizuirea/recalcularea pensiei pe baza adeverinței emise de fostul angajator.

A învederat reclamanta că în ceea ce privește veniturile brute și sporurile cu caracter permanent, legalitatea și temeinicia adeverințelor emise de foștii angajatori nu pot fi cenzurate de casele de pensii. Totodată, prin neluarea în calcul a veniturilor pentru care s-a achitat contribuția de asigurări sociale, a fost încălcat principiul contributivității, reglementat de art. 2 din Legea 263/2010, sens în care s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, prin Decizia nr. 19/2012.

II. Soluția primei instanțe

Prin sentința civilă nr. (...) din (...), Tribunalul Constanța a respins cererea formulată de reclamantă ca nefondată.

III. Apelul

Împotriva acestei soluții formulat apel reclamanta, solicitând în esență schimbarea sentinței primei instanțe și admiterea acțiunii.

IV.Situația de fapt rezultată până la acest moment:

În adeverința prezentată de reclamantă se atestă încasarea de către aceasta a mai multor venituri, respectiv: salariul tarifar, sporul de vechime, sporul de asistență socială, sporul de condiții deosebite, „ore suplimentare, sărbători legale”, sume „compensare” HG nr.281/1993”, prime.

În cuprinsul adeverinței se atestă că pentru veniturile indicate, emitentul adeverinței a reținut și virat contribuția de asigurări sociale, contribuția angajatorului fiind calculată la câștigul brut realizat de salariat iar contribuția angajatului fiind calculată la o sumă indicată în mod expres în cuprinsul adeverinței ca bază de calcul a contribuției de asigurări sociale.

La solicitarea Curții, în apel, emitentul adeverinței a comunicat în scris că „*pentru toate sumele înscrise în adeverința [...] au fost reținute și virate toate contribuțiile de asigurări sociale datorate de angajator, conform prevederilor legale în vigoare între 1991-2018*”.

IV. Problema de drept

Trecerea de la modul de calcul al pensiilor reglementat de Legea nr. 3/1977 la cel reglementat de Legea nr. 19/2000 și preluat de Legea nr. 263/2010, bazate pe principiul contributivității, a presupus stabilirea veniturilor care sunt avute în vedere pentru stabilirea

punctajului lunar, anual și mediu anual care, în final, determină cuantumul pensiei prin înmulțirea cu valoarea punctului de pensie.

Astfel, în reglementarea Legii nr.3/1977, pensia pentru limită de vârstă se calcula prin raportare la o bază de calcul care se determina având în vedere exclusiv retribuiția tarifară de încadrare.

Ulterior, prin Legea nr. 49/1992, a fost modificată Legea nr. 3/1977 astfel încât baza de calcul a pensiei cuprindea salariul de bază și unele sporuri expres indicate respectiv:

- sporul de vechime în munca;
- sporul pentru lucrul în subteran, precum și pentru lucrul pe platformele marine de foraj și extractie;
- indemnizația de zbor;
- sporul pentru condiții grele de munca;
- sporul pentru lucrul sistematic peste programul normal;
- sporul pentru exercitarea unei funcții suplimentare;
- alte sporuri cu caracter permanent prevăzute în contractele individuale de munca, potrivit legii.

Legea nr. 19/2000 și Legea nr. 263/2010, consacrand principiul contributivității, în sensul stabilirii pensiei pentru limită de vârstă în raport de toate veniturile pentru care s-a achitat contribuția de asigurări sociale, au determinat nevoia unificării modului de calcul al pensiei.

Încă prin prevederile OUG nr.4/2005, s-a stabilit că pensiile stabilite în baza Legii nr.3/1977 se recalculează având în vedere principiul contributivității, motiv pentru care a fost necesar să se indice care sunt veniturile care vor fi avute în vedere pentru calcularea pensiei, acestea fiind enumerate limitativ în anexa la acest act normativ.

Ulterior, această listă de venituri a fost preluată în Anexa nr.15 la HG nr.257/2011 de aprobare a normelor de aplicare a Legii nr.263/2010.

Pe de altă parte, art.1 din Decretul nr.389 din 11 octombrie 1972 cu privire la contribuția pentru asigurările sociale de stat stabilea că angajatorii erau datori să verse la bugetul asigurărilor sociale de stat, o contribuție de 15% asupra **câștigului brut realizat de personalul lor salariat, iar nu doar pentru retribuiția tarifară de încadrare sau anumite sporuri.**

Ulterior, la pct.18 – 19 din **Norma de aplicare a prevederilor Legii nr. 19/2000, aprobată prin Ordinul ministrului muncii și solidarității sociale nr. 340/2001, s-a stabilit că:**

„18. Baza lunară de calcul al contribuției individuale de asigurări sociale o constituie salariile individuale brute, realizate lunar, inclusiv sporurile și adaosurile, reglementate prin lege sau prin contractul colectiv de muncă, în cazul persoanelor care desfășoară activități pe bază de contract individual de muncă și al funcționarilor publici.

În cazul persoanelor care își desfășoară activitatea în funcții electivă sau care sunt numite în cadrul autorității executive, legislative ori judecătorești, al membrilor cooperatori, precum și în cazul persoanelor care desfășoară activități exclusiv pe bază de convenții civile de prestări de servicii, baza lunară de calcul al contribuției individuale de asigurări sociale o constituie veniturile de natura drepturilor salariale realizate lunar de acești asigurați.

19. Prin sintagma salariile individuale brute realizate lunar, inclusiv sporurile și adaosurile, reglementate prin lege sau prin contractul colectiv de muncă se înțelege:

a) salariile de bază brute corespunzătoare timpului efectiv lucrat în program normal și suplimentar (inclusiv indexări, compensații - numai cele incluse în salariul de bază conform legii -, indemnizații de conducere, salarii de merit și alte drepturi care, potrivit actelor normative, fac parte din salariul de bază);

b) sporurile, indemnizațiile și sumele acordate sub formă de procent din salariul de bază brut sau sume fixe, indiferent dacă au caracter permanent sau nu;

c) **sumele plătite din fondul de salarii** pentru timpul nelucrat (concedii de odihnă, indiferent de perioada efectuării, concedii de studii, zile de sărbători, evenimente familiale deosebite, întreruperi ale lucrului din motive neimputabile salariaților);

d) sumele acordate cu ocazia ieșirii la pensie, **plătite din fondul de salarii**;

e) premiile anuale și cele din cursul anului sub diferite forme, altele decât cele reprezentând participarea salariaților la profit;

f) drepturile în natură acordate salariaților sub formă de remunerație;

g) **sumele plătite din fondul de salarii conform legii sau contractelor colective de muncă** (al 13-lea salariu, prime de vacanță, aprovizionare de iarnă, prime acordate cu ocazia sărbătorilor naționale sau religioase etc.);

h) alte adaosuri la salarii, aprobate prin lege sau stabilite prin contractele individuale ori colective de muncă, **plătite din fondul de salarii.**"

Rezultă astfel că, în general, sumele plătite salariaților din fondul de salarii făceau parte din baza de calcul a contribuției de asigurări sociale.

Trecerea de la un sistem la altul de calcul al pensiei a generat numeroase litigii în fața instanțelor judecătorești atât cu privire la recalcularea pensiilor potrivit OUG nr.4/2005 cât și cu privire la calcularea pensiilor potrivit Legii nr.19/2000 sau a Legii nr.263/2010 dar pentru asigurați care au realizat o parte din stagiul sub imperiul Legii nr.37/1977.

În esență, toate aceste litigii au vizat aplicarea principiului contributivității în sensul ca la stabilirea punctajului lunar (și ulterior, implicit, al celui anual și mediu anual pentru determinarea cuantumului pensiei) să se aibă în vedere **nu doar** veniturile expres și limitativ prevăzute în anexa la OUG nr.4/2015 și apoi în Anexa nr.15 la HG nr.257/2011, ci și a unor venituri care nu au fost indicate în aceste acte normative dar pentru care angajatorul a **achitat efectiv contribuția de asigurări sociale conform legislației în vigoare la acea dată.**

Așadar, în acest tip de cauze **trebuie făcută distincția între două concepte:**

§1. Baza de calcul a pensiei în sensul Legii nr.3/1977, OUG nr.4/2005 și HG nr.257/2011, care este o noțiune legală, al cărui conținut este clar și strict reglementat de acte normative, cuprinzând doar retribuția tarifară de încadrare, la care ulterior s-au adăugat anumite sporuri exhaustiv enumerate de actele normative,

și

§2. Baza de calcul a contribuției de asigurări sociale care conținea toate veniturile de natură salarială, angajatorul plătind această contribuție la întreg fondul de salarii care cuprindea și alte venituri decât cele care intrau potrivit legii în *baza de calcul a pensiei în sensul în sensul Legii nr.3/1977, OUG nr.4/2005 și HG nr.257/2011.*

Noțiunea de *bază de calcul a contribuției de asigurări sociale* are **același conținut** ca noțiunea de *baza de calcul a pensiei atunci când acesteia din urmă îi este atribuit înțelesul rezultat din aplicarea principiului contributivității.*

Prima noțiune constituie o chestiune de drept cu un conținut care este clar stabilit de lege în timp ce a doua noțiune constituie o chestiune de fapt care poate fi supusă verificării.

Esença acestor litigii, ca și a litigiului de față, este dacă, pentru stabilirea punctajului lunar, în vederea determinării cuantumului pensiei, trebuie să se aibă în vedere **baza de calcul a pensiei** așa cum era ea reglementată de legislația în vigoare la data realizării veniturilor (care includea doar o parte din veniturile realizate) sau **baza de calcul a contribuției de asigurări sociale** (care includea toate veniturile realizate).

Încă prin **Decizia nr. 736/2006** referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor mențiunii de la pct. VI din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, Curtea Constituțională a stabilit următoarele:

„Noua legislație privind sistemul public de pensii recunoaște ca stagiu de cotizare vechimea în muncă considerată utilă de legislația anterioară pentru determinarea dreptului la pensie. În mențiunea criticată pentru neconstituționalitate se precizează în mod expres că nu se iau în calcul la stabilirea punctajului mediu anual acele venituri care, potrivit legislației anterioare, nu au făcut parte din baza de calcul a pensiilor. Aceste dispoziții nu modifică, cu efect retroactiv, legislația anterioară. Verificarea împrejurărilor dacă, potrivit legislației anterioare, s-au încasat sau nu contribuții la asigurările sociale de stat pentru veniturile excluse de la stabilirea punctajului anual și dacă aceste venituri au făcut sau nu parte din baza de calcul a pensiilor constituie probleme de fapt și de aplicare a legii în cazuri concrete individuale, a căror soluționare intră în competența exclusivă a instanței judecătorești.”

Se constată că în considerentele aceste decizii, Curtea Constituțională arată că instanțele trebuie să verifice dacă anumite venituri au făcut parte sau nu din „baza de calcul a pensiilor” care ar constitui „probleme de fapt și de aplicare a legii în cazuri concrete”.

Așadar, pare că în decizia sa Curtea Constituțională se referă la noțiunea de „baza de calcul a pensiilor” în sensul de *baza de calcul a contribuției de asigurări sociale*, care poate fi verificată în concret sub aspectul conținutului ei, iar nu în sensul prevăzut de art.10 raportat la art.21 din Legea nr. 3/1977 sau cel folosit de OUG nr.4/2005 care îi stabilea expres și limitativ conținutul.

Prin decizia pronunțată de Curtea Constituțională pare că s-a dat o interpretare în sens constituțional a acestei noțiuni (excepția fiind respinsă practic pentru motivul că aceasta este interpretarea corectă, iar nu cea pe care o propunea reclamantul tocmai pentru a justifica neconstituționalitatea textului) care diferă de cel avut în vedere în OUG nr.4/2005.

Mai trebuie avut în vedere că prin **Decizia nr. 19/2012 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii** s-a stabilit cu caracter obligatoriu că „în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și pct. V din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, sunt înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale.”

Este de remarcat că în **dispozitivul acestei decizii se stabilește condiția ca veniturile să fi „fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare” fără a se indica despre ce bază de calcul este vorba respectiv dacă este vorba despre baza de calcul a pensiei sau despre baza de calcul a contribuției de asigurări sociale.**

Deși în penultimul alineat al considerentelor acestei decizii se folosește sintagma „baza de calcul al pensiilor”, din restul considerentelor expuse de Înalta Curte de Casație și Justiție în această decizie, rezultă însă că a avut în vedere **baza de calcul a contribuției de asigurări sociale**, Înalta Curte de Casație și Justiție arătând, între altele, și următoarele:

„În aceste condiții, neluarea în considerare a unor sume pentru care s-au plătit contribuțiile de asigurări sociale echivalează cu o încălcare a principiului contributivității, având drept finalitate nerealizarea scopului avut în vedere de legiuitor, astfel cum de altfel a statuat Înalta Curte de Casație și Justiție și prin Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011 pronunțată în recurs în interesul legii privind interpretarea dispozițiilor art. 2 lit. e), art. 78 și art. 164 alin. (1) și (2) din Legea nr. 19/2000 și ale art. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005.

[...]

În concluzie, principalul element obiectiv apt să conducă la o justă și legală stabilire și reactualizare a pensiilor provenind din fostul sistem de asigurări sociale de stat îl reprezintă contribuțiile de asigurări sociale plătite, astfel că la stabilirea și reactualizarea drepturilor de pensie trebuie luate în calcul toate sporurile și alte venituri de natură salarială pentru care angajatorul/angajatul a plătit contribuția pentru asigurările sociale de stat”.

Totodată, se poate considera că în dispozitivul acestei decizii nu s-a indicat la ce bază de calcul se face referire pentru a evita o formulare redundantă, în sensul că determinantul a fost plasat la sfârșitul formulei, fiind vorba de „contribuția de asigurări sociale”.

Așadar, rezultă că Înalta Curte de Casație și Justiție a avut în vedere sensul noțiunii de **baza de calcul a pensiei** stabilit de Curtea Constituțională în decizia nr.736/2006 echivalentă cu noțiunea de **baza de calcul a contribuției de asigurări sociale**, iar **nu sensul avut în vedere de Legea nr. 3/1977, OUG nr.4/2005 și HG nr.257/2011**, făcând trimitere și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Această soluție a fost confirmată ulterior de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Astfel, prin Decizia nr. 84/2017, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins o sesizare întrucât nu este îndeplinită condiția existenței unei chestiuni de drept reale, de care să depindă soluționarea pe fond a cauzei (par.59) și nici condiția noutății chestiunii de drept a cărei lămurire se solicită nu este îndeplinită (par.69), reținându-se, între altele, și următoarele:

„74. *Să impune, așadar, concluzia că problema de drept generată de aplicarea dispozițiilor legale invocate în sesizare nu este recentă, existând trei decizii ale instanței supreme, pronunțate în cadrul mecanismului recursului în interesul legii, menționate chiar de către instanța de trimitere, decizii prin care mai multe chestiuni de drept punctuale (ce se regăsesc, în esență, printre criticile formulate în apel) au fost dezlegate în interpretarea și aplicarea unor dispoziții legale anterioare, cu conținut similar - deciziile nr. 5 din 20 septembrie 2010, nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii.*

[...]

76. *S-a statuat că, potrivit principiului contributivității, stabilit prin art. 2 lit. e) din Legea nr. 19/2000, fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public, drepturile de asigurări sociale cuvenindu-se în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite [20] [20 -Decizia nr. 5/2010].*

77. *Tot astfel, s-a reținut că [21] acest principiu era prevăzut, chiar dacă nu era menționat în mod expres, și în legea anterioară, respectiv Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, cu modificările ulterioare [22] (Legea nr. 3/1977), stipulându-se că dreptul la pensie era recunoscut tuturor cetățenilor care au desfășurat o activitate permanentă pe baza unui contract de muncă pentru care angajatorii au plătit contribuția pentru asigurări sociale prevăzută de lege. [21- Decizia nr. 19/2011, 22- Abrogată de Legea nr. 19/2000] privind sistemul public de pensii și alte drepturi sociale, cu modificările și completările ulterioare.*

78. *Apariția Legii nr. 19/2000 a dus la crearea unui sistem de asigurări sociale de tip nou, construit în jurul unui principiu fundamental, și anume că orice element salarial efectiv încasat pe parcursul întregului stagiu de cotizare, pentru care salariatul și/sau angajatorul (în funcție de reglementarea în vigoare) au/a achitat statului contribuții de asigurări sociale, trebuie să se reflecte în cuantumului pensiei.*

79. *În acest sens, pentru înlăturarea inechităților dintre Legea nr. 19/2000 și Legea nr. 3/1977, în cursul anului 2005 a apărut Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005, iar dispozițiile art. 1 și art. 2 alin. (1) din acest act normativ stipulează că se recalculează toate*

pensiile din sistemul public provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, stabilite în baza legislației în vigoare anterior datei de 1 aprilie 2001, recalculare ce se face cu respectarea prevederilor Legii nr. 19/2000.

80. Astfel, în condițiile în care se constată de către instanțele investite cu cereri de recalculare a pensiilor că pentru sumele salariale reprezentând venituri suplimentare pentru munca în acord angajatorul a plătit contribuția de asigurări sociale la sistemul public de pensii, că aceste drepturi salariale suplimentare au fost incluse în salariul de bază brut, că bugetul asigurărilor sociale a fost alimentat cu contribuția de asigurări sociale plătită de către angajator, aferentă veniturilor salariale suplimentare obținute de către salariați, este firesc ca o parte din această contribuție să revină foștilor salariați, în prezent pensionați și să fie avută în vedere la recalcularea drepturilor de pensie.

81. Deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțate în procedura recursului în interesul legii sunt obligatorii pentru instanțe, conform art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, respectiv art. 3307 alin. 4 din Codul de procedură civilă de la 1865.

82. Ca atare, rațiunile care au stat la baza interpretării dispozițiilor art. 164 alin. (1) - (3) din Legea nr. 19/2000, prin deciziile instanței supreme evocate chiar de instanța de trimitere, se transpun egal în interpretarea dispozițiilor art. 165 alin. (1) - (3) din Legea nr. 263/2010, care fac obiectul prezentei sesizări.

83. De altfel, instanța supremă a statuat [23], într-un context similar, că problema de drept care face obiectul sesizării nu are caracter de noutate, atât timp cât printr-o decizie pronunțată în aceeași procedură a hotărârii prealabile a fost explicat sensul interpretării unei dispoziții legale anterioare, ale cărei principii transcend intrării în vigoare a actelor normative a căror interpretare s-a solicitat prin sesizare. [23 -Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 11 din 20 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204 din 24 martie 2017.]

Totuși, prin decizia nr.6/2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pare că se exprimă o altă opinie, care face inaplicabile deciziile anterioare.

Astfel, în considerentele acestei decizii, între altele, Înalta Curte de Casație și Justiție arată și următoarele:

„120. O atare dezlegare nu aduce niciun plus raționamentului necesar soluționării cauzei cu judecata căreia instanța de trimitere a fost investită, de vreme ce aplicarea dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010 în cererile de recalculare a pensiilor din sistemul public nu poate avea loc prin reținerea izolată a alin. (1) al acestuia, fără corelarea necesară cu alin. (2) al aceluiași articol, dată de sintagma "pe lângă salariile prevăzute la alin. (1)", astfel cum, de altfel, rezultă din considerentele Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii și cum s-a stabilit implicit, dar cu titlu obligatoriu, prin dispozitivul aceleiași decizii, atunci când s-a condiționat luarea în calcul la stabilirea și recalcularea pensiei a sporurilor și veniturilor suplimentare nu doar de plata contribuției de asigurări sociale pentru acestea, ci și de inclusiunea lor în baza de calcul al pensiei, conform legislației anterioare.

[...]

122. De altfel, în baza acestui din urmă raționament deduce instanța de trimitere, în dezacord cu dezlegările din Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 10 decembrie 2012, că, în respectarea principiului contributivității, salariul brut menționat de art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 se referă la echivalentul câștigului brut care cuprinde salariul de încadrare, sporurile și alte drepturi încasate de salariat potrivit legii, și nu la salariul tarifar

de încadrare care era menționat în carnetul de muncă, astfel încât procedura de recalculare a pensiilor poate avea loc prin simplă dovedire a salariilor brute, care includ orice fel de sporuri sau adaosuri salariale pentru care angajatorul declară, pe propria răspundere, că s-au plătit contribuții de asigurări sociale.

[...]

127. Dimpotrivă, examinarea chestiunii de drept sesizate, astfel cum a fost expusă de instanța de trimitere, relevă că posibila "problemă de drept" își are sursa într-o variantă de interpretare izolată a dispozițiilor art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 și, deci, contrară interpretării și înțeleșului exact al normei, dat de corelarea sa necesară cu alin. (2) al aceluiași articol, astfel cum a fost determinat deja prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, dovada evidentă în acest sens fiind dată de faptul că, prezentând cealaltă opinie (sub forma unui contraargument), instanța de trimitere se referă chiar la înțeleșul și sensul sintagmelor, pretins a fi neclare din alin. (1) al art. 165, ce rezultă din corelarea lor cu alin. (2) al aceluiași articol, potrivit interpretării și dezlegării realizate prin menționata decizie pronunțată în recurs în interesul legii.

128. În plus, se observă că divergența în jurisprudența instanțelor invocată de instanța de sesizare nu se situează nicidecum la nivelul definirii noțiunilor de salarii brute sau nete, salarii tarifare ori al determinării tipului de salariu avut în vedere de norma art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, ci în modul în care fiecare dintre acestea a valorificat, de la caz la caz, adevărurile emise de angajator/deținătorul arhivei acestuia în procedura de recalculare a pensiei, în funcție de cât de detaliate au fost prezentate informațiile cu privire la salariile, sporurile și alte adaosuri salariale realizate de fostul angajat și de contribuțiile de asigurări sociale suportate de angajator și/sau de fostul angajat. Modul de valorificare a acestor instrumente probatorii a fost influențat de înțeleșul mai larg ori mai restrictiv pe care îl dau instanțele principiului contributivității avut în vedere și la pronunțarea Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, existând instanțe care, în procedura recalculării pensiei, valorifică adevărurile care atestă salariile brute ale fostului angajat și faptul că s-au plătit contribuții de asigurări sociale (aplică Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 sus-menționată, în înțeleșul dat de penultimul considerent al motivării acesteia), dar și instanțe care, în temeiul dispozițiilor art. 124 alin. (1) și art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, impun condiții de formă adevărurilor și pretind un conținut detaliat al acestora pentru a putea face aplicarea Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 - Completul competent să judece recursul în interesul legii (în înțeleșul dat de considerente, dar și de dispozitiv), admitând că nu orice fel de sporuri pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale justifică recalcularea pensiei, ci doar acelea care, în plus, au fost incluse în baza de calcul al pensiei, conform legislației anterioare.

129. Niciuna din soluțiile evocate de instanța de trimitere nu denotă o dificultate în înțelegerea și aplicarea normei art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, de felul sau natura celei ridicate de instanța de sesizare, așa încât se poate reține că întrebarea instanței relevă o părere izolată, nesuținută de o jurisprudență care, prin caracterul său controversat în rezolvarea chiar a chestiunii de drept sesizate, să necesite și să justifice intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție pe calea mecanismului instituit prin art. 519 și 520 din Codul de procedură civilă, în vederea preîntâmpinării generalizării practicii neunitare.

[...]

146. Sub un al treilea aspect, trebuie subliniat că întreaga jurisprudență la care s-a raportat sesizarea și care a fost comunicată de curțile de apel din țară la solicitarea completului investit cu dezlegarea chestiunii de drept a relevat, cel mult, o divergență a

instanțelor în aplicarea Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, cu referire la valorificarea adeverințelor eliberate de fostele unități angajatoare ori de deținătorii de arhive, în procedura de stabilire și recalculare a pensiilor din sistemul public.

147. Astfel, pentru unele instanțe, este suficient ca adeverințele în cauză să ateste salariile brute ale fostului angajat, pentru ca ele să poată fi luate în calcul, potrivit art. 165 din Legea nr. 263/2010, și valorificate în procedura recalculării pensiei din sistemul public. În această opinie, adeverințele doveditoare nu sunt supuse rigorilor de conținut impuse prin dispozițiile art. 124 alin. (1) sau ale art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, iar respectarea principiului contributivității reclamă luarea în calcul a acestora cât timp atestă salariile brute încasate de reclamant anterior datei de 1 iulie 1977 și după 1 ianuarie 1991 [potrivit art. 165 alin. (1) lit. a) și c) din Legea nr. 263/2010] și faptul că angajatorul a calculat și a virat lunar contribuția de asigurări sociale.

148. Dimpotrivă, pentru alte instanțe, pentru valorificarea adeverințelor în aceeași procedură a recalculării pensiilor, în aplicarea dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010 și a Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, acestea trebuie să respecte anumite condiții de formă [art. 124 alin. (1) sau art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare], care să includă denumirea sporurilor, procentul sau suma acordată, perioada în care s-a plătit sporul și temeiul în baza căruia s-a acordat. Aceste instanțe au considerat că doar astfel se poate da eficiență principiului contributivității care trebuie analizat în concret, în raport cu natura fiecărui venit și cu dispozițiile legale incidente privind categoriile de venituri supuse plății contribuției de asigurări sociale, și doar astfel se poate asigura, în fiecare caz în parte, verificarea îndeplinirii condițiilor indicate prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 - Completul competent să judece recursul în interesul legii [care prevede posibilitatea luării în calcul a sporurilor și a altor venituri suplimentare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public, în respectarea dispozițiilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 cu trimitere la pct. V din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005, dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, sunt înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale].”

Din această din urmă decizie pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pare a **rezulta o nouă interpretare a Deciziei nr.19/2012** pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, **respectiv o dublă condiționare pentru valorificarea veniturilor în calculul pensiei, respectiv**

- **plata contribuției de asigurări sociale pentru acestea,**

și

- **includerea lor în baza de calcul al pensiei, conform legislației anterioare.**

Or, așa cum s-a arătat, pe de o parte, în Decizia nr.19/2012, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a indicat că ar fi vorba de **baza de calcul al pensiei** ci doar de **baza de calcul** iar din considerente rezultă cu claritate că este vorba de baza de calcul a contribuției de asigurări sociale așa cum a indicat și Curtea Constituțională în Decizia nr. 736/2006.

Pe de altă parte, interpretarea care transpare din considerentele Deciziei nr.6/2019, ar face inaplicabilă decizia nr.19/2012 pronunțată în recurs în interesul legii întrucât aceasta din urmă se referea tocmai la situațiile în care anumite venituri făcuseră parte din baza de

calcul a contribuției de asigurări sociale dar nu și din **baza de calcul a pensiei** în sensul Legii nr.3/1977, OUG nr.4/2005 și HG nr.257/2011.

Astfel, în cazul în care este vorba de venituri care au făcut parte din baza de calcul a pensiei în sensul Legii nr.3/1977, OUG nr.4/2005 și HG nr.257/2011, casele de pensii nu refuză valorificarea acestora, neexistând litigii de acest gen iar dezlegarea dată în recurs în interesul legii neavând nici o aplicabilitate pentru că veniturile respective sunt oricum valorificate în temeiul actelor normative indicate. Litigiile rezultă tocmai din aceea că nu se acceptă de casele de pensii valorificarea în calculul punctajului lunar a unor venituri care **nu au făcut parte din baza de calcul a pensiei** în sensul Legii nr.3/1977, OUG nr.4/2005 și HG nr.257/2011 dar **pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale**, tocmai cu privire la această problemă de drept statuând Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia nr.19/2012 pronunțată în recurs în interesul legii. Dacă s-ar considera că prin această decizie s-a impus condiția ca veniturile să fi făcut parte din **baza de calcul a pensiei** în sensul Legii nr.3/1977, OUG nr.4/2005 și implicit HG nr.257/2011, sensul deciziei ar fi fost acela că nici un venit suplimentar în afara celor indicate în aceste texte legale nu poate fi valorificat în calculul pensiei. Or, considerentele acestei decizii sunt tocmai în sensul că trebuie valorificate toate veniturile pentru care s-a plătit contribuția de asigurări sociale.

Totodată, această decizie ar fi inaplicabilă pentru că ea impune instanțelor să verifice dacă anumite venituri au făcut parte sau nu în mod efectiv din baza de calcul, problemă care nu se pune dacă se are în vedere **baza de calcul a pensiei** în sensul Legii nr.3/1977, OUG nr.4/2005 și HG nr.257/2011, fiind vorba de o chestiune de drept care nu se poate verifica de la caz la caz.

Față de această inconsecvență terminologică, considerăm că trebuie lămurit dacă condiția ca veniturile suplimentare să fi făcut parte **din baza de calcul** trebuie înțeleasă ca făcând referire la **baza de calcul a pensiei** în sensul restrâns al Legii nr.3/1977, OUG nr.4/2005 și HG nr.257/2011 sau la **baza de calcul a pensiei în înțelesul rezultat din aplicarea principiului contributivității care echivalează cu baza de calcul a contribuției de asigurări sociale**.

V. Opinia instanței

Apreciem că prin Decizia nr.19/2012 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, astfel cum rezultă din dispozitiv și în special din considerente, s-au impus două condiții:

- veniturile să fi făcut parte din **baza de calcul a contribuției de asigurări sociale** (care este echivalentă cu baza de calcul a pensiei în aplicarea principiului contributivității) chestiune de fapt care trebuie verificată de la caz la caz;
- contribuția de asigurări sociale a fost **efectiv achitată**, chestiune de fapt care trebuie verificată de la caz la caz.

Într-o jurisprudență constantă a acestui complet, veniturile suplimentare, altele decât cele care au făcut parte din **baza de calcul a pensiei** în sensul Legii nr.3/1977, OUG nr.4/2005 și HG nr.257/2011, au fost valorificate în calculul pensiei dacă s-a dovedit (prin adevăruri eliberate de fostul angajator) că acele venituri au făcut parte **din baza de calcul a contribuției de asigurări sociale și pentru ele contribuția de asigurări sociale a fost efectiv achitată**.

Considerăm că, astfel cum a arătat și Înalta Curte de Casație și Justiție în decizia nr.19/2012, trebuie avut în vedere și faptul că, în înțelesul art.1 din Primul Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, asigurații dețin un bun care constă în contribuția de asigurări sociale plătită la bugetul asigurărilor sociale de stat, indiferent cine a efectuat plata (asiguratul sau angajatorul) întrucât ea a fost făcută pentru

asigurat, în acest sens fiind jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului citată de Înalta Curte de Casație și Justiție în decizia respectivă.

Considerând îndeplinite condițiile de admisibilitate, Curtea va dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și va suspenda judecata cauzei până la soluționarea sesizării.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE**

În temeiul art.519 Cod.pr.civ..

Dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei probleme de drept:

Interpretarea dispozițiilor art.165 al.1 și 2 din Lgea nr.263/2010 în sensul de a stabili dacă, în scopul verificării condiției ca anumite venituri suplimentare să fi făcut parte din baza de calcul a pensiei, trebuie avută în vedere noțiunea de „baza de calcul a pensiei” astfel cum era definită de dispozițiile art.10 raportat la art.21 din Legea nr.3/1977 în forma inițială respectiv în forma modificată prin art.3 din Legea nr.49/1992, după caz, raportat la cuprinsul Anexei nr.15 la HG nr.257/2011 sau verificarea trebuie să se raporteze la baza de calcul a contribuției de asigurări sociale, conform legislației în vigoare în perioada realizării veniturilor salariale, astfel cum este atestată de emitentul adeverinței.

Suspendă judecata cauzei până la soluționarea sesizării.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 07 mai 2019.

Președinte,

Judecător,

Grefier,